

۱۹۲۶

ایکینچی جلد

تورکيات مجموعى

استانبول دارالفنونى تورکيات استيفئوسى طرفندىه نشر ايديلير

مدير:

کوه سبلى زاده محمد فؤاد

استانبول دارالفنوننده «تورک ادبياتى تاريخى» مدرسى

استانبول - دولت مطبعسى

۱۹۲۸

ایلك عثمانلی سکه‌لری حقنده

۱۱۷۱ هـ «مکه» ده وفات ایدن «نائلی عبدالله پاشا» نك [عثمانلی مؤلفلری، ج ۳، ص ۱۰۲] «مقدمه قوانین تشریفات» [خصوصی کتبخانه مزده و مختلف استانبول کتبخانه لرنده نسخهلری واردلر] آدلی اثرنده «فی السکه» سرلوحه‌سی آلتنده بر مبحث مخصوص واردلر. بو بحثک عثمانلی دولتی سکه‌لرینه عائد کوچوک برپارچه‌سی، شیمدی‌یه قدر عثمانلی مسکوکاتیله توغل ایده نلرک هر نه دنسه نظر دقتنه چارپامشدر. غالب و خلیل ادهم بکرك قاتالوغرلیله میر آلا‌ی علی بکک تاریخ انجمنی مجموعه سندده منتشر قیمتلی مقاله لرندن صورکرا، بونک بویوک براهیتی حائر اولمایه جنی پک طبیعی ایسه ده، مؤلفک «ادریس بتلیسی» دن نقلاً ویردیکی معلومات، «سلطان اورخان» سکه‌لری حقنده «علی بک» طرفندن ایلری سورولن نقطه نظری تأیید ایتدیکندن بروجه‌زیر عیناً نقلی فائده‌لی کوردک :

[دولت علیه عثمانیه ظهورینه کلنجه اکثر دراهم سلجوقیه وهندو عراقین ومغارب و افرنج سکه‌لری جاری ایدی . سلطان اورخان غازی بدیوز یکریمی آلتی تاریخنده بروسه‌نی فتح ایدوب قوت تامه تحصیل ایتدکده ایلکنجی سنه وضع قوانین والیه وکسوة متنوعه تعیین ایدوب بدیوز یکریمی طقوزده نقوده سکه ضرب ایلدی و سائر سکه‌ایله مسکوک ایدی ناسده اولان نقوده تعرض ایتدی . «ادریس بتلیسی» خطبله محرر بر مجموعه ده کوردم ، سلطان اورخانک سکه‌سی بر وجهنده «المجاهد فی سبیل الله السلطان اورخان» و بروجهنده «ضرب بیروسا» و تاریخ هجرت یازیلش ایدی دیو روایت ایدر. فاتح استانبول سلطان محمدخان مرحومک سکه‌سی بر وجهنده «ضارب النهر؟ (ضارب النهر) صاحب الغز والنهر فی البر والبحر» و بروجهنده «سلطان محمدخان ابن السلطان مرادخان ضرب قسطنطنیه و تاریخ» یازلش ایدی. تاسلطان سلیمان خان غازی عصرینه کلنجه بوسیاق اوزره سکه لنوب علی روایة سلطان سلیم ثانی عصرنده بعض مقربلر القاسیله، جدم سلطان سلیم خان حضر تلی دیار مصر و عربستانه و عراق عرب و عجمه و بحر سفید و سیاهه الحاصل روم ایل و آناتولینک ممتاز ممالکنه مالک اولقی حبیله سکه لرنده سلطان البرین و خاقان البحرین عنوان یازمق مناسب ایدی، دیوب، کندولر قبریس فتحند نصکره اول عنوان ایله سکه ضربنه فرمان بووردیلر . و سلطان سلیمان خان غازی حضر تلینک سکه سیله حالا موجود التون کوردک، «سلطان البرو خاقان البحر» عنوانیه یازار ، بوروایتک صحنه دلالت ایدر . و سکه لرنده عز نصره تعبیری سلطان سلیم اول عصرنده قانون اولمشدر دیرلر، والی وقتناهدا سکه هایون پادشاهی منوال محرر اوزره اولان رسم معتبر اوزره قرار داده در .]

بوراده مؤلف ایلك عثمانلی سکه سنک ۷۲۹ هـ ضرب ایدیلدیکی حقنده «تاج التواریخ» دن اعتباراً «کنه الاخبار، روضة الابرار، تقویم التواریخ، الخ . . .» کی اثرلرده عموماً قبول

ايديلن روايته اتباع ايتمشدرکه، بوتون بوروايتلرک «ادريس بتليسی» يه داياندينی آکلاشيليور. مؤخر مؤلفاردن يالکيز «خيرالله افندی» ايلک سکەنک ۷۲۸ محرمنده ضرب ايديلديکني سويلرسهده، هيچ برماخذ کوسترمز [ج ۳، ص ۶۶ - ۶۷]. «ادريس بتليسی» نک بالذات يازدينی مجموعهده ايلک عثمانلي سکەسی حقنده کی سطرلری نقل ایدن «نائلي عبدالله پاشا» نک بوفادهسی سایه سنده، اورخان سکەلری حقنده شونتيجهلره کله بيليرز :

۱. — المزده موجود ايلک عثمانلي سکەسی، توحيد و علی بکەر طرفندن پک دوغرو اولارق ادعا ايديلديکی وجهله، ۷۲۷ تاريخنده بروسهده باصيلان سکەدر [تاريخ انجمنی مجموعهسی، ۴۸، ص ۳۵۶ - خليل ادهم، مسکوکات عثمانیه، ص ۳].

۲. — خيرالله افنديک ناصل بروثيقيه استناد ايتديکی آکلاشيلاميور. بو تاريخی سلجوق درهملرينک منع تداولنه مبدأ اولارق قبول ايتک خصوصسنده علی بکک طرز استدلالی [تاريخ مجموعهسی، ۴۸، ص ۳۶۲] چوق عندی و مشکو کدر. بالخاصه نائلي عبدالله پاشانک «سائرسکه ايله مسکوک ایدی» ناسده اولان نقوده تعرض ايتدی» ديمهسی، خيرالله افنديک «منع تداول» حقنده کی - منبجی مجهول - افاده سنی ده ضعفه دوشورمکده در. «نائلي پاشا» نک بوروايتی ده ينه «ادريس بتليسی» مجموعه سندن آلماسی پک محتملدر.

۳. — «ادريس بتليسی» نک بالذات کوردیکی سوله ديکی سکە مطلقاً ۷۲۹ تاريخنده بروسهده مضروب اولدينی جهتهله، موماليه سکە ضربنک بوسنه ظرفنده بروسهده اولدينی ادعا ايتمش و بوادعا الکصوک مورخلره قدر انتقال ايتمشدر.

۴. — ادريسک کوردیکی سکەده «سلطان» عنواننک موجودیتی، غالب ادهم بکک بو خصوصده کی مخالف ادعالرينی قوتلهرد ايتمکده و انکليز موزه سنده اورخانه عايد سلطان لقبی سکەلرک - علی بکک پک دوغرو مطالعهسی وجهله - اوکا عايديتنی ميدانه قويتمکده در. «برنجی مراد» ک و «ييلديرم بايزيد» ک نادر اولقله برابر «سلطان» لقبی سکەلرينه تصادف ايديلهسی، اودورده يازيلش بعض اثرلرده اورخانه «سلطان» عنواننک اضافه اولونماسی، حتی بعض اوانی اوزرنده بيله اورخانک بولقبينه تصادف ايديلهسی [سلطان عنوانی حقنده «اقدام» غزته سنده نشر ايتديکم مقاله لره و خليل ادهم بکک ينه اوراده مندرج مکتوبنه مراجعه] هب بونی مؤيددر.

۵. — «ادريس بتليسی» نک کورمش اولدينی سکەلردن هنوز اله کچمه ديکی کي،

«اولیاچلی» نك بالذات كوردیكنی سویله‌دیكى [ج ۱، ص ۵۵۶] ۷۳۰ ده «ایصاله» ده مضروب سكه‌لرده هنوز تصادف ایدیلهمه‌مشد.

ایشته «نائلی عبدالله پاشا» نك یالكز بو مسئله حقنده کی معلوماتی شایان دقتدر . اونی تعقیب ایدن فاتح و سلیم ثانی سكه‌لری و «عزنصره» تعبیری حقنده کی بیانات، تصحیح و تعدیله محتاجدرکه، الده موجود قاتالوغلر سایه‌سنده پك قولای قابل اولان بومسئله حقنده سوزی اوزاتمه‌یی زائد کوروپورز .

کوبی زاده محمد فؤاد

«کرمیان بکلیکی» تاریخنه عاڈ

محترم خلیل ادهم بکک «غربی آناطولیده سلجوقیلرک وارثلری» عنوانلی مهم رساله‌سنده «کرمیان بکلیکی» حقنده ویریلن معلومات، بو سالله تاریخی حقنده شیمدی‌یه قدر یاییلان تدقیقاتک پك کوزمل بر خلاصه‌سیدر. مقدا بونلره عاڈک مهم کتابه‌لری نشر ایتیش اولان مؤلف، احمد توحید بککه پروفیسور مورتمانک مؤخر مقاله‌لرندن ده استفاده ایتیشسه‌ده، مع‌الاسف، بوتون آناطولی بکلیکلری تاریخنه کی وضوح‌سزلق و ترددلردن بوامارت تاریخی ده هنوز قور تولامامشد. بو خصوصده المزه کچن بعض معلوماتی «آناطولی بکلیکلری تاریخنه عاڈ نوطار» آدلی مقاله‌مزه برلاحقه اولق اوزر، نشر ایدیورز .

۱. — «افلاکی» ده موجود بر روایت، «چلی یعقوب بکک» «کوتاهیه» ده «امیر عارف چلی» یه انتسابی کوسترمکده در: بو منقبه‌ده، «چلی عارف» ک «لادیق» ده «علم‌الدین بازاری» صحرا‌سنده اوردو قورمش اولان کرمیان بکی «علیشیراوغلو» نی زیارته کتیدیکنی، جاهل برآدام اولان بو امیرک «چلی» یه حرمت ایتمکه برابر، صرف صفوت وجهالتندن، درویشلر قرآن و برطاقم صوفیانه شعرلر اوقورکن کندی اسیرلریله مشغول اولق کی لا ابالیانه حرکتلرده بولوندیغنی، «امیر عارف» ک بو حاله پك زیاده حدتله‌نوب